Ч. 104 (12.470). Львів, середа 14. травня 1930. Pocztowe opłata zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 50·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Офіційні й неофіційні представництва.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 6. травня 1930.

Майже кожна нація має в Римі свої офіційні й неофіційні представництва. Офіційні носять назву — амбасад або леґацій при королівстві або святому престолі. Неофіційні — називаються ріжно: археольоґічні інститути, академії мистецтв, духовні колеґії. Але всі вони відограють величезну ролю у зближуванні та взаїмному пізнаванні, всі вони намагаються здобути для свого народу й своєї нації якнайпочесніше місце в опінії світу, в його інтелектуальних та духовних сферах.

Від часу до часу зявляються в часописах звістки: Німецька Академія Мистецтв відкриває у своїй „Віллі Массима“ виставу творів німецьких мистців; або: Румунська Академія влаштовує відчити про організацію нового театру в Румунії; або: Французька Археольоґічна Школа відкриває свою бібліотеку для загального користування; або дирекції всіх національних академій погодилися, для зближення й ознайомлення своїх членів із вченими Італії, а також для взаїмного ближчого пізнання, влаштовувати по черзі чаї у місцях осідку своїх інститутів; або: Німецька Духовна Колеґія влаштовує у своїй просторій салі концерт духовної німецької музики, вхід вільний; і т. д. і т. д.

Від часу до часу зявляються в Римі, крім цих постійних представництв ще й усякі „надзвичайні місії“ чи то в особі одного лише „міністра“, чи пяніста, скрипача, диріґента оркестри або „знаного і поважаного“ знавця всяких справ, що відбуває низку конференцій, з явною метою здобути щось для своєї країни, після чого починаються чаї, прийняття, відвідини, інтервю по часописах і врочисті проводи з квітами на залізничій стації. Іноді такий міністр зявляється в супроводі величезного гурту ріжних службовців, що своєю кількістю могли би дорівняти навіть первісному складові нашої бувшої паризької дипльоматичної місії, або теперішніх большовицьких торгопредств.

На місії окремих „надзвичайних міністрів“ дуже щедрі поляки, на місії „численні“ — росіяни. Ось і тепер тільки скінчилися в Римі виступи московського Камерного Театру під управою Таїрова, що вважається найвідважнішим і наймодернішим зі сучасних европейських режисерів, а зараз по тім почалися виступи балетної трупи Вери Немчинової, що називає себе ученицею покійного Дягилева. Виступи Таїрова пройшли з великим успіхом, хоча російська еміґрантська кольонія і бойкотувала „большовицький“ театр. Виступи „еміґрантської“ трупи Немчинової навпаки — проходять вельми слабо, — бо цей жанр успів уже всім надокучити і то тим більше, що артистичні сили і матеріяльні технічні засоби цих еміґрантських труп з кожним роком все більше підупадають, вичахають, знижуються.

Іншим разом ми колись спинимося над тією ролею, яку відіграв в Італії російський театр, — тема цікава і повчаюча, — але в даний момент нас цікавить щось інше. Ми хочемо звернути увагу на цю постійну культурну пропаґандивну роботу, що її ріжні народи відбувають у Римі і, очевидячки, по всіх інших світових осередках. У нас колись цю ролю повнив виключно один лише хор Кошиця, — але й він віддавна вже перестав істнувати. Ми позбавлені можливости висилати кудинебудь наші „надзвичайні місії“ і нашим першим безпосереднім завданням є орґанізаційна робота в нутрі, у себе, — бо лише тоді, коли буде щось серед нас, то тоді і на зовні самі собою підуть могутні паростки. Але є у нас одно постійне „посольство“, що повинно би відограти далеко більшу національну ролю, ніж воно досі відгравало.

Я думаю про нашу „рутенську“ колеґію в Римі. (Вона ще й досі називається „Рутенською“ (**Colleggio Ruteno**). Приглядаючись до ролі відповідних інституцій в інших націях, меньше від нашої в активности заінтересованих, мимоволі запитуєш себе: Чи провід нашої Колеґії виповнює свою фактичну ролю нашого неофіційного представництва при Ватикані? Це питання насувається мені тим більше, що наші справи у Ватикані повинні би стояти далеко краще, ніж стоять і для такого мого сумного констатування, на жаль, є аж за багато підстав,— а з них перша і найважніша, що Ватикан раніше завжди думав поширювати свої впливи у східній Европі і переводити свою улюблену ідею зєдинення церков власне через українців, а не через москалів, — через Львів і Київ, а не через Москву.

Думав... Бо так писав покійний Бенедикт XV., визнаючи український національний уряд і даючи своє благословення для нього (в листі від 21. лютого 1921 р.): „Тому власне, що в нашому серці Ми маємо надію на повернення народів Сходу до єдиної віри, сподіваємося глибоко, що **через українців, тісно звязаних зі Св. Престолом**... дуже швидко зможе сповнитися бажання, що його висловив Наш славний попередник Урбан VIII., який сказав відомі слова: „Я надіюсь, що через вас, мої русини, Схід навернеться...“ Отже так раніш Ватикан думав і надіявся.

У минулому... А в сучасному?... Ми не маємо можливости вчитувати чужих думок, коли вони не виложені на папері, але ми можемо і мусимо рахуватися з фактами. А факти ці нам не сприяють. Можна би здогадуватися, що тепер Ватикан надіється на навернення Сходу не „через українців, тісно звязаних зі Святим Престолом“, а через елементи, їм істотно ворожі.

Для підтримки цього нашого погляду досить згадати, що в усіх ватиканських енунціяціях з приводу переслідування релігії під большовиками, говориться лише про Росію, так ніби вся попередня боротьба українського народу за відмежування своєї територіяльної й національної відрубности пройшла десь поза увагою Ватикану; так, ніби на Україні не було ніякої автокефальної української церкви, що проти неї зокрема большовики звернули найзавзятіші переслідування; так, ніби сам термін Росія, в тому розумінню, як його вживають тепер ватиканські канцелярії, не є загрозливим для „народів Сходу“, викликуючи у них цілком ясний образ „единонеделимської“ концепції.

Мало того, останніми часами стався ще один факт, що наводить на сумні думки: часописі сповіщають про висвячення на католицького священика кн. А. Волконського, нашого найбільшого ворога, що для нього боротьба з ідеєю української незалежности стала свого роду **idée fixe**. Розуміється, у самому факті висвячення не булоб нічого ані страшного, ані дивного, — але кн. Волконського, бувшого офіцера й адютанта царського двору висвячують, як загально твердять, без всяких, потрібних звичайному смертельникові довгих теольоґічних студій, — факт в католицькій церкві дійсно незвичайний! Мало того, висвячують його, **давнього римо-католика...** по східньому грецькому обряду, католика навертають на унію! Все те свідчить, що на кн. Волконського покладають завеликі надії в справі здобування Сходу. Тим часом на рахунку кн. Волконського лежить кілька різко антиукраїнських брошур, виданих у ріжних мовах і повних злісних брехонь про німецькі марки й інші відомі вигадки. Не давніше, як цього року, між кн. Волконським і Вашим кореспондентом відбулась в італійських часописах палка полеміка про туж таки українську справу, при чому кн. Волконський повторював всі свої давні „історичні правди“ і відмовлявся визнавати не лише незалежність України, але навіть саме її імя.

Ось і сьогодні переді мною програма врочистого вечора — „Росія в картинах і музиці“, що має сьогодні вечором відбутися у салі німецької Духовної Колеґії („Делл' Аніма“). Вступне слово має виголосити кн. Волконський, а серед ілюстрацій „російської“ музики находимо... нашого Бортнянського і навіть... російську“ (!!) („руссишес“) народню пісню „Почаївська Божа Мати“ в музичному обробленні Кошиця. Співатиме російський мішаний хор. Російська музика досить багата, щоби наповнити з успіхом програму одного концерту, і коли всеж таки доповнюють його українськими співами, **видаючи їх за „руссишес“**, то політична ціль такої тактики є цілком ясна: ми стоїмо перед тою-ж самою „единонеделимською“ концепцією.

Невжеж у нас нема нікого, хто вияснив би, що не цим шляхом йдеться на релігійне здобування Сходу? Невже-ж ще досі ніхто не міг засувати, що единонеделимська концепція вже раз вкинула той Схід, а передовсім нашу Україну, в хаос соціяльного, морального й антирелігійного безладдя; невже-ж ще досі, після ясних і гарних слів Бенедикта XV., можливі в мурах духовних інституцій такі явно протиукраїнські виступи, що викликають лише огірчення і роздратовання?!

І ще одно, останнє питання: Чи не був би крайній час проводові нашої Духовної Колеґії придивлятися тому, що робиться у мурах інших духовних колеґій і в відповідних випадках — відповідно реагувати, бороначи нашу національну гідність, і сприяючи таким чином кращому розумінню наших національних ідеалів... на чужині?

Евг. Онацький.

Конференція Бріяна з Гендерсоном.

Бріян приняв на сніданні Гендерсона, що в переїзді з Женеви задержався в Парижі. Обговорили політ. справи, м. ін. справи, звязані з найбл. сесією Ліґи Націй та положення, що витворилося після льондонської конференції. „Матен“ пише, що Бріян предложив Гендерсонові текст меморандуму у справі утворення госп. европейського союзу. Оба держ. мужі прийшли до переконання, що треба почати негайно французько-італійські переговори в справі морського розоружения. Тому треба буде використати приїзд Грандія на сесію Ліґи Націй до Женеви. Іт.-фр. переговори скінчаться найпізніще до 6 місяців. „Ер Нувель“ пише, що анґл. міністр закорд. справ є думки, що годі позволити Мусолінієві безкарно нарушувати рівновагу сил на Середземнім Морі.

Промисл Рад. України.

Хемічні тресты радянської України виконали 90 проц. пляну. Штучних навозів випродуковано 13.000 тон менше як плянувалось. Фабрика „Серп і Молот“ виконала 35 проц. пляну, металюрґічні заводи ім. Енґельса виконали 57 проц. Загально відчувається брак сирівців.

Флямандія будиться.

Воєнний суд у Льєжі засудив вояка Льова на рік вязниці за те, що домагався, щоби військовий наказ виданий йому, був писаний флямандською мовою. В Антверпії флямандці знищили бельґійський памятник і вибили вікна в державних будинках.

З польської преси.

Про незнання і легковаження української культури.

У двох органах санаційної преси, „Дзєннiку Львовском“ (з 8. ц. м.) і „Курєрі Віленьском“ (з 9. ц. м.), появилися статті на ту саму тему, настільки подібні, що зраджують або одну руку, або бодай спільне джерело. Одна з них, у львівському часописі, зветься: „Про таку близьку, а таку далеку культуру“, друга — у виленському — „Про культурне співжиття з Україною“. Обі статті говорять про незнання і легковаження української культури, точніше кажучи, української літератури, серед польського громадянства та взивають покінчити з цією аномалією, шкідливою не лише з огляду інтересу польської культури, але й політики. Поминаючи дивоглядну і сміхотворну національно-терміногольогічну саламаху, якою користується автор статті у „Дзєннiку Львовскім“ („рускі“, „украіньскі“ — в лапках і без лапок, та „малорускі“, бракує ще для комплєту „русіньскі“ і хіба ще „малопольскі визнання грецко-католіцкого“), та дуже нефортунний вступ до статті у „Курєрі Віленьскім“ (про те, начеби „патентовані політичні провідники“ виступали проти „порозуміння двох культур“, — зате в терміногольогії виленський орґан тримається лише терміну український), на загал ці статті підносяться понад рівень банальних, поверхових фраз або звичайних лайок і цькувань, якими орудує польська преса, коли тільки починає говорити на українські теми. У „Дзєннiку Львовскім“ читаємо:

„З меншостевих проблем нашої дільниці (перекладаємо буквально — прим. ред.) залишімо в оцих виводах тимчасом на боці цілу руську чи теж українську проблему та справу належної платформи для співжиття обох народів, які замешкують наші південно східні воєвідства і Волинь, і киньмо оком на майже недоторкану ділянку, себто справу знання і вартости культури, чи пак літератури в українській мові, або як хотять інші — у мові малоруській. Бо не лише першим, але найлекшим і найкориснішим кроком з польського боку повинно бути познайомлення себе з культурним життям українського народу, без огляду на такі чи інші політичні змагання одної чи другої сторони. Закривання усього неґацією і наівним незнанням другої сторони нічого не розвязує і нічого цим не осягнеться, крім рішучого шкідництва для власної справи. Цю шкідливість незнання українського життя, головно мови, ілюструємо хочби на одному прикладі. Польське вчительство нормально має право навчання лише у польській мові, зате вчителі руського чи українського походження звичайно мають право навчання в обох мовах; тим самим український учительський елемент має отвертий доступ до середніх польських шкіл, коли навпаки, постанови про мову замикають вчителям полякам вступ чи можність праці в гімназіях з мовою навчання руською, очевидно поза навчанням польської мови й історії. Той самий стан незнання речі спричиняє те, що польське громадянство, навіть у нашій дільниці, знає дуже мало про українське культурне життя, так само зрештою, як мало орієнтується в українських політичних відносинах

Українська література займає серед словянських народів поважне місце і виявляє рішучі тенденції дальшого розвитку. Вона найшла вже навіть деяке заінтересування нею серед чужинних народів, зате у нашій власній польській літературі нема нпр. перекладів з української мови й істнують дуже слабі вигляди на цю працю, яка чейже мусіла би довести до позитивних наслідків на полі культурного зближення обох народів. Не є ніякою тайною для нікого, що ще не так давно не було такої заїлости і ненависти до всього, що українське, і навпаки, і наші відносини не виявляли таких сильних антаґонізмів, як тепер. Не стидалися у польській літературі „українських“ впливів чи зацікавлення українською народньою поезією, і щойно — точно кажучи — XX. вік зірвав ці звязки. Ролю чинника розбрату виконала передовсім перфідія займанницьких держав, а дальше „зоольоґічні націоналізми“ однаково з одної, що з другої сторони.

Щойно в останніх роках під животворним подихом, який травневі дні ввели до цілости польського і руського життя, ми почали входити на інший шлях. Під впливом того подиху відроджуються перші спроби навязання зірваних колись культурних звязків. Побутовознавче товариство в Кракові „Люд“ чимало місця присвячує українському народові. За його прикладом ідуть інші товариства і польські культурні орґанізації. Безперечно відголоси цього зацікавлення, і то сильні та доцільні, находимо також по другому боці. Коли для поляків українська література є терра іґнота, а — як слушно зазначив Вл. Оркан у вступі до „Антольоґії сучасних українських поетів“, — знаємо лише одного Шевченка і то лише з імени“, то по другому боці справа представляється зовсім інакше. Сфери української інтеліґенції знають не лише цілу нашу романтичну літературу з її ідеалами вільної і незалежної Польщі, але також цілий наш літературний дорібок аж по нинішній день. Праця на цьому полі йде енерґійно вперед, аби навести наприклад виданий три роки тому знаменитий український переклад визначного поета Рильського — „Пана Тадеуша“. Є це тільки дальший прояв тої праці, в наслідку якої численні переклади Чарнецького, Куліша, Боровиковського, Навроцького і т. д. дали українській літературі майже цілого Міцкевича у знаменитих редакціях. Ми заторкнули лише один відломок тієї культурної праці, яка присвоїла собі „Фараона“ Пруса, „Мужиків“ Реймонта“, „Девайтіс“ Родзевичівної, „Місячну трильоґію“ Жулавського, „На провесні“ Жеромського, „Скапаний світ“ Оркана, „Сибірські новелі“ Серошевського, не кажучи вже про цілі колекції перекладів Сєнкевіча, Конопніцкої, Тетмаєра й інших.

На жаль, не можемо виказати анальоґічної інтенсивности і подібного зацікавлення з польського боку (крім вище наведених проявів), дарма що з польського боку найде воно найбільше зрозуміння..."

На Рад. Білоруси.

„Правда“ пише, що головний директор білоруського державного видавництва Вечара виключено з комуністичної партії за звязки із еміґрацією і за те, що його брат служив в армії Балаховича. Вечара усунено також із комісаріяту рільництва та з редакції часопису „Колективізація“.

В Женеві.

Дня 10. ц. м. у Женеві підписано проєкт конвенції про засоби унеможливити війну. Сесія комітету арбітражів закінчила свої наради.

Більшовики заперечують.

„Тасс“ заперечує поголоски про збільшення радянської фльоти на Чорному Морі й твердить, що воєнних кораблів не перекинено з Балтику на Чорне Море.

Муссоліні про себе і фашизм.

Мусоліні у розмові з редактором ґазети „Берлінер Таґеблят“ сказав: „Я демократ, але признаю конечність авторитету в державі. Фашизм створює єдність і суцільність держави, але ми не є реакціонерами і чужинці, приїзджаючи до Італії, дивуються, як багато доброго зробив фашизм для робітництва. В Італії панує свобода думки і слова для тих, хто хоче критикою поправити нашу роботу, але хто бажає зруйнувати фашистівську державу, того ми поборюємо безпощадно“.

В. С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Магатма Ґанді.

1. Його поява і молодість.

Індійський національний рух і останні події в Індії є звязані тісно з іменем великого національного провідника індійців, теольоґа, фільософа і реформатора Магатма Ґанді*). Часописи в останнім часі подають щодня нові вісти про зріст організованого пасивного спротиву індійців проти наказів англійської влади, а також про криваві сутички англійської поліції з юрбами індійців, які слухаючи голосу великого Магатми Ґанді, пасивним спротивом і демонстраціями протестують проти англійського поневолення і жадають самостійности для Індії. Щоби познайомити читачів з великою індивідуальністю Ґандія і з його діяльністю, зреферуємо деякі розділи книжки Ромен Роляна про його особу. (Mahatma Gandi, Париж 1924. вид. Stock.)

Спокійні, темні очі. Малий, непоказний чоловічок, з худим-прехудим обличчам і великими, відстаючими вухами. У білім завої на голові, загорнений у грубу білу матерію, босий. Живиться рижем, овочами, п'є тільки воду, спить на підлозі, дуже коротко, працює безугаву. Його тіло мов би не входило в рахубу. У його витляді вражає нас зразу тільки вираз великої терпеливости і великої любови.

Пірсон, який побачив його в 1913 р. в полудневій Африці, подумав про Франціска з Асижу. Простодушний як дитина, лагідний і чемний навіть з противниками, безмежно щирий і правий. Скромний в думках про себе, скрупулятний аж до тої межі, що нераз виглядає, якби вагався і нераз говорить: „Я помилявся“. Ніколи не ховає своїх похибок, ніколи не йде на компроміси, не вживає дипльоматії, оминає ефектів красномовности, або радше не думає про них; не любить багатолюдних маніфестацій, які його особа вводить в ентузіязм і серед яких його слабовиту постать роздавили би колинебудь, якби не його приятель Мосана Шокат Алі, який хоронить його своїм атлетичним тілом. Він буквально хорий від юрби, яка обожає його; в глибині душі має недовіря до числа і відразу до нижчої товпи і її правління; він почуває себе добре тільки в меншости, а щасливим є тільки на самоті, слухаючи тихого, мовчазного голосу, який приказує...

Оце людина, що підняла триста міліонів людей, струснула британською імперією і започаткувала у політиці людства наймогутніший рух від майже двох тисяч літ.

Його правдиве імя Моґаадас Карамшанд Ґанді. Уродився в північній Індії, в малій, напів незалежній державі у Порбандар 2-го жовтня 1869 р. Його дід і його батько були оба президентами міністрів і оба попали в неласку, задля своєї незалежної думки та були змушені втікати під загрозою смерти. Вийшов зі середовища багатого, інтеліґентного, культурного, але не з найвищої касти. Його родичі належали до школи жаїністів, яких найвищою засадою є „Аґімса“: „без насильства“. Для жаїністів любов є голосом, що веде до бога. Батько Магатми не привязував ніякої ваги до грошей, і лишив їх своїм дітям досить мало, розтративши майже все на милостині. Мати, незвичайно побожна, індійська св. Єлисавета, постила, роздавала милостиню і доглядала хорих.

Ще в школі пройшов молодий Ґанді тяжку релігійну кризу. Реаґуючи проти ідолопоклонного і зденґенерованого індуїзму, він став, чи радше вважав себе, якийсь час атеїстом. У своїм безвірстві дійшов до того, що кралькома разом з товаришами їв мясо (найстрашніше святотатство для індійця!).

Заручений по індійському звичаю у восьмому році життя, а оженений у дванацятому, він став пізніше великим противником і поборником діточих подруж, в яких він бачить руїну раси. Одначе він зазначує, що з другого боку виключно такий звязок людей, ще заки їх характера сформовані, може витворити правдиву єдність душ з подругів. Його власне подружжя може бути на це найкращим приміром. Пані Ґанді є вірним відважним товаришем свого мужа у всіх його починаннях і трудах.

Маючи 19 літ, виїхав Ґанді до Англії, де студіював в університеті в Льондоні право. Його мати не хотіла позволити йому на виїзд, доки не зложив 3 жаїнських обітів: на повну здержливість від вина, маса і половних зносин. У перших місяцях побуту в Льондоні Ґанді розтратив богато грошей, щоби стати, як казав, англійським джентельменом, одначе швидко вернув до скромного життя і тяжкої праці. Тут почав він читати Біблію, а також заглиблювався в індійські святі книги, головно в книгу Бгаґавад Джіта. Вона захопила його, стала тим світлом, якого потребувала душа малого індійця на чужині і вернула йому віру. Він пізнав, що „може знайти заспокоєння тільки в релігії індійській“.

В 1891 р., пробувши в Англії три роки, вернув Ґанді до Індії і став адвокатом при дворі в Бомбаю. Кілька літ пізніше він зрікся цього заняття, яке уважав неморальним.

В 1893 р. зачинається діяльність Ґандія для індуїзму. Вона ділиться на два періоди. Від 1893 до 1914 р. він працює в полудневій Африці, а від 1914 знову в Індіях.

(Продовження буде.)

*) Магатма — Великий Дух. (Мага — великий, атма — душа-дух). Ця назва „Великий Дух“ признана Ґандієви індійським народом.

ма, що наші видавництва з хвилини на хвилину засипують книгарські ринки сотнями і тисячами перекладів у трьох четвертинах типічної „шунд-літератур". У цій видавничій повені перекладів на польську мову нема майже зовсім української літератури, в якій прецінь виринають визначні таланти і поодинокі твори появляються в англійських, французьких, німецьких, чеських перекладах, або як впр. „Білий медвідь" Винниченка дістаються на світові сцени театрів у Римі чи Берліні.

У Польщі мало хто старається довідатися про це, як теж мало хто пробує про це інформувати. Без зацікавлення з польського боку йде життя української преси, але — що гірше — поза специялістами не цікавить розквитаюча і працююча українська література нікого. Не без великої вини під цим оглядом „зоольоґічний націоналізм", який навіть з ігноранції пробує робити чесноту".

Ми навмисне подали ту статтю в цілости, щоби вказати, як навіть здорова думка, яка інколи майне у польській пресі, — в даному випадку ствердження ігноранції польської інтелігенції у відношенні до українського письменства та нестримного розвитку цього останнього, — мусить обовязково бути засмічена політично-санаційним балястом. На термінольоґічний галіматяс ми вже звертали увагу на вступі. Тепер хочемо зазначити, що скидування вини на „займанницькі (заборчі) держави", як на „чинник розбрату" це цілком зайвий „маневр". Бо і польські та українські літературні кола у Львові знають найкраще, що саме на переломі і початках XX. віку особисті звязки польських і українських письменників були найживіші і так само середнешкільна молодь за австрійських часів без урядового примусу вчилася багато краще польської (чи української) мови, ніж тепер, у змінених умовах, в часах примусового „утраквізму" й „реґіоналізму". І врешті: навіщо у такий несмачний спосіб, рахуючи на наївність і незнання своїх читачів, „Дз. Льв." згадує „животворний подих травневих днів"! Чи він виявляється у „новому" й „животворному" трактуванні справ української культури такими санаційними органами, як краківський „Ілюстров. Курер Цодзенни", чи львівське „Слово Польске", чи у спеціяльному редаґуванні шкільних підручників, у концепціях „племінних" культур — бойківської, гуцульської, лемківської і т. д., — у відповідному розподілі фондів мін-ства освіти?! Навіщож таке писати...?

Вісти з „Рідної Школи".

I. З днем 10. травня 1930. р. відкрила „Рідна Школа" у Львові на ново свою книгарню, тим разом при вул. Сикстуській ч. 20. Супроти того самозрозуміле, що кружки „Рідної Школи" та всі її школи робитимуть книжкові закупи виключно через свою книгарню. Певно, що й громадянство піддержить цю книгарню своїми закупами, бо дохід іде на потреби рідного шкільництва.

II. Ухвалено відновити мужеську вчительську семинарію у Львові й поставити її на відповідний рівень. Отже з новим шкільним роком 1930-31 буде відкритий перший рік, якщо зголоситься відповідне число учнів з відповідною підготовкою.

III. Уділено одноразову підмогу кружкові „Рідної Школи" в Долині 500 зол., в Чорткові 500 зол. в обох випадках з домаганням ужити цю суму виключно на частинну сплату залеглостей учительству народньої школи нашого Товариства. Крім цього уділено одноразову підмогу кружкам „Рідної Школи" в Устю Епископському 120 зол. на сплату довгу затягненого на будову будинку для приватної школи та кружкові „Рідної Школи" в Голубічку Великім 60 зол. на доплату удержання учительок.

IV. Вислухано звітів відпоручника про стан кружків „Рідної Школи" в Чорткові й Борщеві Повітового Союзу Кружків у Борщеві та про ткацьку спілку „Повісмо", при якій істнують ткацькі курси „Рідної Школи" й видано потрібні інструкції та зарядження.

Поручено люстрацію кружків „Рідної Школи" в Долині, Комарні, Самборі.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Волинські вибори.

„Виборчий" комунікат „селянсько-робітничого списку ч. 8".

У виборчій окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль на Волині, де в неділю, 18. травня відбудуться доповнюючі вибори до сойму, т. зв. „Волинський Виборчий Комітет списку ч. 8" видав до виборців відозву такого змісту:

„Волинський Виборчий Комітет Українського Селянсько-Робітничого списку № 8 цим доводить до відома виборців, що він відкликує список № 8 кандидатів до сойму в окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль з огляду на те, що цей список ідеольоґічно не є однолитий, так як на ньому крім дійсних членів був. Українськ. Селянсько-Робітнич. Соц. Обедн. (Сель-Роб) є кілька членів з русотяпського Сельроба, „єдности", які прискочили туди по останніх виборах і своїх кандидатур з списка № 8 не зняли. Натомість Комітет рішучо підтримує список № 8 до сенату в Волинськім Окрузі, як ідеольоґічно однолитий, й закликає всіх громадян голосувати тільки на цей список № 8, як одиноко правильний список українського трудового народу й всіх працюючих".

Перечитавши цей комунікат, не знаєш, на що рахують його автори, чи на цілковиту політичну неграмотність волинських виборців, чи може таки виключно на свою безличність.

Ще далеко перед доповнюючими виборами на Волині теперішні автори наведеного комунікату самі зліквідували свою „партію". Вона звалася „Селянсько-Робітниче Соціял. Обєднанне „Сельроб", а загально її звали „Сельробом-правицею", або шумскістським „Сельробом" для протиставлення „Сельробові-лівиці" (крило Вальницького), що пізніше прозвав себе „Сельробом-єдністю". Отже „Сельроб"-правиця, що в 1928 р. здобула на Волині чотири мандати до сойму й один до сенату, під кінець 1929 р. зліквідувала себе як партія, тобто поповнила політичне самогубство, завізвавши в тестаменті своїх членів до того, щоби вони вступали до Сельробу-єдности, тобто до „русотяпського" Сельробу. Наложивши на себе руку як партія, Сельроб-правиця не візвала на ліквідаційних зборах своїх послів до зложення мандатів, але оставила їм мандати у виді синекур за те мабуть, що вони не проявили ніякої діяльности ні в організаційному напрямі проти „Сельробу-єдности", отже „русотяпського", ні в ніякому іншому, от хочби консолідаційному серед своїх членів. Тепер ці політичні трупи пишуть у комунікаті, що відкликують свою листу ч. 8 тому, що, мовляв, на ній стоять кандидати, які проскочили вже до „русотяпів". А хтож як не вони на ліквідаційних зборах своєї партії закликали до того? Щож тут „дурака валять" і писати про „ідеольоґічну неоднолитість" соймового списку ч. 8? Чи не краще просто написати, що список відкликується тому, що він нікого не репрезентує, бо партії нема, або ще краще: хоч і партії нема, то всеж кандидати з листи ч. 8 заключили з „русотяпами", що тепер мають листу ч. 36, договір, на основі якого свою листу до сойму відкликують, а до сенату підтримують. Це булоб ясне та зрозуміле, а при тім мужеське. А так виходить негідне крутійство, що не приносить ні чести ні слави авторам комунікату, а ще менше користи невідкликаній листі ч. 8 до сенату.

З передвиборчого руху на Волині.

Любомль і околиця.

В дні 6. травня, в храмовий день св. Юра, відбувається в повітовому місті *Любомль* великий відпуст у старинній місцевій церкві св. Юра, на котрий приїзджає багато людей не тільки з цього повіту, але і з сусідньої Ковельщини. Цей відпуст використано для передвиборчої аґітації. Зголошено в старостві посольське віче, котре розпочато після відправи та процесії доокола церкви, яку тогож дня хотів захопити ксьондз „всходнеґо обжондку", що дало причину до великого релігійного скандалу. Віче відбулося на ринку недалеко церкви св. Юра; в ньому взяло участь багато людей з цілої Любомльщини. Перший говорив пос. д-р Степан Баран про працю Української Парл. Репрезентації в соймі і сенаті, про оборону рідної землі, про оборону рідної школи перед цілковитим спольщенням, врешті про оборону української православної церкви в Польщі перед повною загладою. Опісля пос. д-р Баран перейшов до справи поновних виборів на Волині, обговорив усі виборчі списки, виказуючи, що свідомий український виборець є обовязаний голосувати на список ч. 18. Вкінці пос. д-р Баран виказав потребу взяти масову участь при виборах до сенату дня 25. травня ц. р. і опісля до сойму 13. липня ц. р. та не слухати польських підшептів або й залякувань, щоб не йти до голосовання, за чим аґітують давніші сторонники одинки. Опісля промовляв пос. о. Михайло Ганушевський про потребу національної свідомости й національної солідарности і пос. Антін Кунько про справи господарські й податкові, яких обороною займалася Українська Парл. Репрезентація.

Промови послів зробили на учасників помітне враження, тимбільше, що посли порушували і напятнували у своїх промовах усякі зловживання. Треба зазначити, що в Галичині не мають найменшого поняття про той натиск, що панує на Волині і Поліссі. Українське населення на селі, без власної інтеліґенції, загукане, коротає свій вік у темноті й нужді. Наші посли з УНДО, що обіздижають тепер Волинь, є перші з національних українських інтеліґентів, що доходять навіть до далеких сільських закутин. Ті посли з УНДО роблять тепер дійсний перелім на Волині, бо український волинський селянин нерідко перший раз бачить у себе на селі українського національного посла.

Моральний і національний успіх теперішньої великої акції послів і сенаторів з УНДО на Волині буде великий і допоможе тривко злучити тамошніх селян з нашим національним проводом у Галичині. Ми тепер дійсно перейшли сокальський кордон і пішли до українського села на Волинь — всупереч словам мін. Юзефського, котрий у соймі заявив, що на Волинь українські посли з Галичини не дістануться.

На віче в Любомлі стягнено поліцію з цілого повіту, що була уставлена в ріжних сторонах ринку і прислухувалася промовам послів. Віче перейшло поважно і спокійно. Перед вічем і після віча зголошувалося до наших послів у готелі, де вони замешкали, багато селян і селянок з цілого повіту і з місцевих міщан і міщанок, у ріжних справах, особливо в справі арештованих за політичні провини, котрі тепер сидять у слідчій тюрмі в Ковлі і Луцьку. Посли давали інтересованим бажані інформації, а посол д-р Баран обіцяв як адвокат занятися справою арештованих.

Посол о. Ганушевський і посол Кунько обїхали в двійку частину сіл у любомльському повіті, а решту обїдуть у найближчому часі. В останньому тижні перед виборами, себто від понеділка 19. ц. м. до пятниці 23. ц. м. будуть вони перебувати в Любомлі в готелі Каца, і там слід до них звертатися у справі виборів до сенату в дні 25. ц. м.

До послів д-ра Барана, о. Ганушевського і Кунька зголосився також відомий з Жабча о. Віталій Сагайдаківський, діяльний український патріот, що перебуває тепер у селі Дубечно, почта Кримно, в ковельськім повіті у відносних подібних, які мав давніше в Жабчу. Це село Дубечно захопили уніяти „всходнеґо обжондку" під проводом о. Василя Гроша, бувшого православного діякона. Вони захопили церкву, парафіяльні будинки і весь ґрунт та не хотять їх звернути, хоч усіх вірних цієї нової польської релігії є в Дубечні всього 28 родин, коли православних є 208 родин, що ствердив минулого тижня віроісповідний референт ковельського староства особисто на місці. З о. Сагайдаківським відбули згадані посли довшу конференцію, а посол д-р Баран списав нові факти насильного захоплювання православних церков на Волині, які використає, де слід.

Самі кандидати до сойму й сенату зі списка ч. 18 беруть за малу участь у виборчій акції, а деякі з них майже ніякої. Щось подібне у нас, в Галичині булоб зовсім немислиме.

Повстання в СРСР.

Еміґрантська російська преса подає, що населення Забайкальської области невдоволене колективізацією, підняло повстання, яке вибухло з початку в трьох округах — вздовж рік Хилки, Мамети, Зардали і Пєски. Збунтовані селяни вбили кількадесятьох комуністів і розбили відділ війська, що складався із 65 осіб. Після цього із Петрівська вислано відділ кінноти, який здавив повстання. Військо стероризувало села, позамикало церкви, священиків погнало на примусові роботи, і розстріляло багато повстанців.

Мілітаризація шкіл в СРСР.

Найвища воєнно-революційна рада СРСР в порозумінні з комісаріятом освіти виготовила проект мілітаризації всіх шкіл. У школах будуть відбуватись військові вправи з крісами, бомбометами і газовими масками. У поділі годин призначені окремі години для популяризації армії, школа вважається кадрою будучої червоної армії, географію викладатиметься з військовим теренознавством і наукою про стежі.

В ювилейному році.

Т-во українських робітниць „Будучність" — митр. Шептицькому.

Велике й памятне торжество відбулося в неділю 11. ц. м. Товариство греко-кат. українських служниць „Будучність" у Львові, влаштувавши у великій салі відданого щойно до вжитку захисту св. Андрея на Уляніві (бічна Стрийської вулиці) ювилейне свято в честь ексц. митр. Шептицького, що не поскупив княжої жертви на закупно прегарного дому-віллі з великим (4-морговим) городом, призначивши все те на захист для старих і немічних служниць. Не диво, що ціле свято наших робітниць було одною горячою подякою для особи обожаного ними митрополита і князя церкви.

Ювилейне свято започаткував зрозковий мішаний хор під управою радн. Т. Купчинського, що відспівав „Блаженні люде". Опісля виголосив реферат про вагу організації українських робітниць по містах о. Гадзевич, організатор наших служниць у Дрогобичі, які за рік праці під його енергійним проводом спромоглися вже на закупно гарного власного дому. При появі митрополита хор радн. Купчинського відспівав „Торжественну кантату" Людкевича, а п-і Тишинська виголосила привітне слово. Після того співав двічи хор наших служниць народні пісні, з яких деякі, не зважаючи на недовге істнування хору, були виведені цілком зопрaвно, і хор Т. Купчинського („Наша пісня" А. Матюка, „Де Сян пливе" М. Копка). Поміж тими виступами хорів чули ми й кілька деклямацій, виголошених робітницями, і сердечний привіт-поклін їх делегатки, що мали незвичайно сердечний характер, повний любови й пієтизму до особи митрополита. Закінчив свято вже смерком виступ хору п. Купчинського, що відспівав цілу „Вулицю" Ф. Колесси, після чого присутні заінтонували нац. гимн.

На святі, що залишило по собі якнайкраще враження у всіх учасників, явилися, крім Ювилята, також оба наші епископи о. д-р Бучко й о. Н. Будка, під протекторатом яких воно відбувалося, багато представників нашої духовної і світської інтелігенції, в тому немало пань, ще більше представників українського міщанства і маси (понад 1.000) львівських робітниць. Всіх їх зединила одна думка й одно бажання: зложити глибоку подяку фундаторові і творцеві нової української гуманітарної установи у Львові, себто захисту для немічних служниць під покровом св. Андрея.

Арештували Ґандієвого наслідника.

Аґ. АТЕ повідомляє з Бомбаю про арештування 60 добровольців Ґандія, що йшли до скарб. магазинів соли в Дарсані. Добровольці розтаборилися в селі, до якого прийшло теж богато селян. Добровольців арештувало 300 полісменів, що окружили розтаборених і вивезли на 7 тяг. автах. Арештували й 80-літнього Абаса Тіябджі, що перейняв після Ґандія управу нац. руху.

Жінка провідницею руху за визволення Індії.

Після арештування Ґандієвого наслідника Абаса Тіябджі провідницею руху за визволення Індії станула жінка Сазоін Наіду.

Величаве свято.

Посвячення прапора пластового куріня ремісничої молоді при Т-ві „Зоря" у Львові.

Неділя 11. ц. м. лишиться на-довго в памяти львівського українського громадянства, а зокрема львівського ремісництва й міщанства. Того дня в само полудне відбулося на площі перед церквою св. Юра урочисте посвячення прапора першого пласт. ремісничого куріня при Т-ві „Зоря" у Львові, що носить назву: 50-ий Пластовий Курінь У. У. П. Ю. іменем скавтмастра Остапа Вахнянина.

Точно в год. 12. вполудне зачалася на площі Служба Божа, що її відправив в асисті кількох священиків Преосв. еп. д-р Іван Бучко, який довершив відтак чину посвячення прапора. Після того виголосив глибоко продуману патріотичну проповідь о. прал. Куницький, що й відібрав торжественну присягу від чети молодих пластунів-ремісників. Образ тієї присяги був дійсно незабутній! А потім рознеслася команда: „Позір! Клякни!" — і на бальконі митрополичої палати появилася постать ексц. Шептицького в повних ризах, який поблагословив зібране молоде брацтво і весь нарід. І знову незабутня, величня хвиля, що на всіх учасників торжества зробила незвичайно глибоке враження! Закінчилося свято національним гимном, що його відіграла орхестра Т-ва „Зоря", а підхопили маси учасників.

На посвяченні першого пластового ремісничого прапора (він жовто-блакитної барви, з одного боку на ньому золототкана пластова лелія, з другого — архистратиг Михаїл) явилися всі львівські пластові куріні, мужеські і жіночі, що зі своїми прапорами уставилися великим чотирокутником. Позатим явилися представники всіх наших установ, дуже численно заступлена була інтеліґенція та наш ремісничий і міщанський стан, а народу були просто непроглядні маси. Такого величавого посвячення прапора Львів по війні ще не бачив. Підчас свята грала власна орхестра Т-ва „Зоря" (24 чл.), знана вже ширшому українському громадянству зі свого першого вдатного виступу в часі цьогорічного Иорданського обходу.

Друга часть свята відбулася в салях „Української Бесіди" в 6. год. веч. Свято це отворив опікун ремісничого куріня п. Сачинський Дмитро, що привитав сердечними словами усіх гостей, зокремаж представників українських установ. Після відчитання численних привітів зачалося торжество вбивання цвяшків до відповідного щита; що протягнулося до пізного вечора.

Як живе Ґанді?

Анґлійська преса подає, що Ґанді поміщений у вязниці, де живе так вигідно, як ніхто із вязнів. Йому призначено ціле крило тюремного будинку, окремий кухар варить для нього веґетаріянські страви, у тюрмі держать козу, щоби Ґанді мав на снідавок козяче молоко, бо нічого іншого вранці він не їсть. Ґанді цілими днями читає книжки із вязничної бібліотеки та з бібліотеки директора вязниці, ходить по кімнатах і роздумує мовчки та говорить дуже не радо.

„Вогненими кулями засиплять напасників"...

Аґ. АТЕ повідомляє з Ліворно, що Мусоліні підчас інспекції тамошньої пристані в промові сказав, що іт. нарід після 8 літ фаш. правління далі працюватиме конструктивно і зуміє вимогти для себе пошанівок, що на нього заслугує. Фаш. Італія не хоче вдаватися в якісь необдумані авантюри. Колиж незалежність Італії і її жит. інтереси будуть загрожені, весь нарід повстане та зуміє засипати вогненими кулями всіх напасників, де вони не булиб.

Отворення сесії Ради Ліґи Націй.

Дня 12. V. міністр закордонних справ Югославії Марінкович отворив 59. сесію Ради Ліґи Націй. На довірочнім засіданні полагодили м. і. іменування Вертгаймера на німецького члена інформаційної секції Ліґи Націй. На публ. засіданні приняли кінц. рапорт німецького міністра закорд. справ Курціюса. Він уперше засів при столі Ради та взірцевою французькою мовою відчитав рапорт про господарські справи. Міністр Гендерсон зложить заяву в справі дальшої політики В. Британії в Палестині.

Дрюмонд уступає.

„Дейли Телеґреф" повідомляє зі Женеви, що ґен. секретар Ліґи Націй сер Ерік Дрюмонд уступить небаром. Причиною димісії приватні справи.

Розвяжуть польський сойм — чи ні?

Польські опозиційні часописи принесли вістку нібито декрет про розвязання сойму готовий вже від пятниці. Ждуть лише приїзду марш. Пілсудського. З кол близьких до урядового табору заперечують цю вістку.

Вибори у виленській окрузі затверджені.

Дня 12. травня Найв. Суд відкинув протест проти виборів у виборчій окрузі Вильно як неумотивований. В справі протесту проти виборів до сойму в окрузі Пинськ-Сарни Найв. Суд постановив зажадати деяких вияснень від пинської влади.

Розвязання парляменту в Австрії.

З причини політичного розгорячкування канцл. Шобер хоче прискорити розвязання парляменту, так щоби вибори могли відбутися в осени. Теперішній парлямент мав би ухвалити лише позичку, виб. реформу та закон про розброєння. Всі інші госп. справи полагодив би новий парлямент.

Вислід виборів до шлеського сойму.

При виборах до шлеського сойму Нар. Хр. Зединення Праці (ББ) одержало 10 мандатів (115.738 гол.), Кат. Нар. Бльок (ґрупа Корфантого) 13 мандатів (147.674 гол.), Нар. Роб. Партія 3 манд. (33.564 гол.), ППС. 4 манд. (51.965 гол.), німецькі соціялісти 1 мандат (25.482 гол.), Дайтше Вальґемайншафт 15 мандатів (178.666 гол.), комуністи 2 манд. (27.453 гол.).

Львівське Акційне Товариство Броварів

повідомляє з глибоким жалем, що Віцепрезидент

Д-р ЕМІЛЬ ПАРНАС

помер дня 9-го травня ц. р. у Відні.

Проводи тлінних останків на місце вічного супочинку відбудуться у вівторок дня 13-го травня в 3-ій год. пополудні з дому жалоби при вул. Чарнецького ч. 2.

Наше Товариство тратить у Достойнім Помершім найбільш дбайливого Керманича, найбільш журливого Співробітника і найсердечнішого Товариша.

НОВИНКИ

— **Зворушливий обяв.** Признаючи велику вагу організації для української молоді, зложили службовики „Маслосоюзу" на Пластовий Дім у Львові квоту 1000 зол. **Vivant sequentes!**

— **Роковини піднесення українських бандер.** Чимало дат забувається, — таких, які треба би й варто би памятати. Одною із таких забутих дат, це день, в якому на щоглах Чорноморської фльоти замаяли українські бандери. З цією подією тісно звязане питання українського моря, як одного з невідлучних передумов світлого розвитку українського народу у кращій будучині. Тому варта цю подію пригадати. Це було з початках 1918 року. У боротьбі з московськими більшовиками військові частини Запоріжців, що оперували на Лівобережжі під проводом полк. Болбачана, посувалися на полудне та ввійшли на територію Криму. Однак у цілости опанувати його й дійти до моря не вдалося, бо німецьке головне командування, спираючися на постанови Берестейського мира, який у міжчасі заключено, зажадало від українського уряду завернути з Криму українські війська. Населення Севастополю про це не знало і з тугою вижидало приходу української влади. У цьому вижиданні, в дні 29. квітня 1918 року всі воєнні кораблі чорноморської фльоти, що стояли на якорах у севастопільському порті, підняли українські жовто-блакитні бандери. Одночасно контрадмірал Саблін телеграфував українському урядові, що чорноморська фльота признає свою приналежність до України і просив дальших наказів. Однак замісць українських військ, до Севастополю вступили німці. Контрадм. Саблін, не діждавшися відповіди, відплив з найкращими кораблями на Чорне Море. Там опісля затопили її більшовики. Друга частина чорноморської фльоти оставала під українськими бандерами ще до жовтня 1918 року, аж поки не приплили воєнні кораблі антанти й загарбали її; підводні човни були затоплені. Врешті остання частина української чорном. фльоти находиться тепер у порті Бізерта, в далекій Африці, ждучи ще своєї долі.

— **Свячене „Сокола" III.** „Сокіл" III. городецької дільниці у Львові улаштував для членів і гостей спільне свячене, яке відбулось в домівці цього товариства дня 11. травня ц. р. вечором. Молебен відправив о. прелат Куницький, який вернувши недавно з Волині, поділився із гостями своїми враженнями та звязав їх із тими настроями й ідеалами, що є в Сокільських організаціях, що намагаються обєднати й гуртувати українське молоде покоління не на підставі партійних програм, а на підставі національного почуття, яке пливе з глибини душі. Дальше промовляли голова „Сокола" III. п. Пастернак, голова „Соокола Батька" п. Берест. Цікава була промова голови філії „Просвіти" п. Петрика, який згадав, що „Сокіл" III. поніс великі жертви у визвольній боротьбі у Львові і чотирокутнику смерти. Промовляли також голова Т-ва „Скора Поміч" на город. передмістю п. Дідич, голова „Просвіти" на цьомуж передмістю п. Похмурський, який пригадав, що 1918 р. першою жертвою упав від кулі у цій-же домівці під ч. 95 на Городецькій вулиці, член „Сокола" III. Голубець, якого портрет і досі висить на стіні домівки. Преосв. Будка у своїй промові вказував на шляхи, що ведуть до скріплення нації і її визволення, представник редакції „Неділі", Анатоль Курдидик, закінчив свою промову словами: „Дай Боже, щоби „Сокіл" простягнув свої крила не тільки над Львовом, але й Києвом!" Сокілки і Соколи відспівали кілька стрілецьких пісень. „Свячене" мало теплий настрій родинного свята.

— **З нагоди століття самостійности Греції** український Нац. Музей улаштував окрему виставку експонатів, звязаних із життям і боротьбою грецького народу за визволення та впливом грецької культури на українську. Відкриття виставки відбулось 11. травня. Директор Музею п. Свенціцький виголосив реферат про давні довголітні впливи Греції на укр. культуру та про визвольні змагання греків за державність. Після цього досить численні учасники вистави оглянули зібрані в Музею експонати, а саме ріжні книжки, зразки грецького мистецтва, акварелі з грецької природи, рукописи перекладів на українську мову, Руданського й Роздольського, мапи Греції і т. д. На виставці можна бачити експонати Нац. Музею, Народного Дому, Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка та деякі експонати з приватної збірки директора Свенціцького. Виставка буде відкрита два тижні й особи, які цікавляться героїчною боротьбою за державність Греції та життям і культурою грецького народу повинні б цю виставку відвідати.

— **На карти „Рідної Школи"** звільняючі від алькогольних напоїв з нагоди Воскресения Христового зложили в зол. Вп. Гроданяни(ки): **з Ходорова:** 12: Піхур, 8.80: д-р Троян Корнило, по 5: Лозинський Іван, Саляк Олесь, Саляк А., Данилюк Лев, Нижанковський Сидір, Саляк Михайло, Чорний Осип; по 3: Коцовський Микола, Пивовар, Чорний Яків, д-р Стронціцький, Швайко; по 2: Кордуба Теофіль, Василак Семен, Сохан Антін, Гуркевич, Бачинський, Ластовецький, Троян Северин, Долинський, Семелінівський Пилип, Головенко Дмитро, Головяк Михайло, Данець, Довжанська Марія, Демчишин, Матреньчук, Цвикова, Жмуркевич, Стасишин, о. Довгий Яків, Гандзель, Василик Іван, Копитко Осип, Ткачук Михайло, Вербовський М., Кудлик Павло, Стиранський М., Кашинський Д. і одна особа 1. — Хто слідуючий?

— **З нашого театру. Пишуть нам:** „Театр ім. І. Тобілевича" зі Станиславова виїхав на низку вистав до Чорткова, де має намір пробути приблизно до 20. ц. м. Досі виставив він там „Церковну миш" і „Паяцик", 15. іде „Чорт", відтак „Мері", „Пірвання Сабінок", „Циганське кохання", новинку „Мину Мазайло" і „Несподіванку".

— **Крадуть українські таблиці.** Довідуємося, що в ночі з дня 11. на 12. ц. м. з дому, де ординує д-р Омелян Тушницький при вул. Софії ч. 3, невідома рука зірвала й забрала вивіску цього доктора, писану по українськи, а залишила тільки польську вивіску косметичного інституту д-ра Тушницького.

— **Відзначення нашого земляка.** „Союз закордонних представників преси" у Берліні вибрав на останніх своїх зборах першим своїм головою д-ра Зенона Кузелю. Згаданий Союз має на меті заступати професійні інтереси журналістів перед ріжними урядами дотичних країн і давати відповідні інформації.

— **Сензація в Празі.** В Празі арештовано письменника, автора кількох пес і романів Арна Дворжака. Як військовий лікар Дворжак звільняв за хабарі новобранців від військової служби, признаючи їх нездібними до війська. Підчас ревізії в його домі сконфісковано 60.000 корон, які дістав від звільнених вояків. Сензаційність цього випадку збільшує те, що Дворжак був популярним старшиною чеських леґіонів і що недавно в праськім театрі виставлено його патріотичні драми „Вацлав IV." і „Гусситя".

— **Памятник Валентіна.** В четверті роковини смерти славного фільм. артиста, любимця жінок Валентіна у Голівуді на його гробі поставлено

памятник. Церемонію відслонення памятника перевела артистка Долерес дель Ріо. Памятникові надано назву „Туга".

— **Електрика вбила лікаря.** Молодий лікар в австрійськім Ноймарку д-р Люпіні лікував одного пацієнта електризацією його відморожених ніг. Через необережність лікар відкрив електричну струю високого напруження і впав трупом на місці.

— **Історія визвольних змагань галицьких українців** з часів світової війни 1914—1918 з ілюстраціями, на підставі споминів і документів, написав **д-р Кость Левицький.** Третя часть (Стор. 497—777). Львів, 1930. Накладом власним. Друкарня ОО. Василіян у Жовкві. **Ціна 12 зол.** Набути можна в книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10. Цією частиною кінчиться цілий том історії визвольних змагань галицьких українців, написаний д-ром Костем Левицьким, що обіймає усі важніші події від початку світової війни, 28. липня 1914 р. до Берестейського договору, 9. лютого 1918 р.

Дописи.

МАРІЯМПІЛЬ. (**З на одн скромного ювилею**). В дні 22. квітня ц. р. уладили громадяни Маріямполя к. Галича святочний концерт з нагоди 30-літнього ювилею читальні „Просвіти", якої головою цілих 30 літ був о. В. Мотюк, і 50-літний ювилей його священства. Відносини в яких він працював 50 літ, були дуже важкі й незавидні. Маріямпіль — це мале місточко, в якому українці є в меншости; в більшости є поляки, яких скріпляє ще прилягаюче до Маріямполя село Волчків — чисто мазурське. В самому місточку є ще монастир „S.S. Miłosierdzia". Сестри цих монастирів знані в нас з безпощадного перетягання українських душ на польське і з хоробливого шовінізму. В повоєнних часах умовини для праці стали ще важчі, бо загострилися в місточку і релігійні й національні відносини. Поляки під проводом свого пароха о. Босака викинули українців з церкви, захопили в свої руки задаткову касу, що була перед війною спільною, школу перемінили на чисто польську, при виборах до громадської ради нечесними крутійствами взяли верх у раді і скріпилися економічно, вибудувавши „Dom Ludowy" та заложивши кооперативу й молочарню. Згаданий о. Босак для осягнення своєї мети не перебирає в засобах. Українців-інтелігентів крім ювилята та його дочки-учительки нема в Маріямполі більше нікого. Зате урядовці почти і всі учителі семиклясової школи самі поляки. Та всеж таки міщани Маріямполя належать в околиці до найбільше свідомих національно громадян і здібних до жертв на народні справи. Цю національну свідомість і релігійну стійкість завдячують вони без сумніву свому старенькому, 77-літньому парохові, що 30 літ у чит. „Просвіти" і 50 літ з проповідниці навчав їх, хто ми, чиї сини, яких батьків... І наслідки його муравлиної праці великі не тільки для самого Маріямполя, але й для ширшої української громади. Його заходами і невтомною працею повстали всі культурно-освітні та економічні установи в передвоєнних і повоєнних часах. Він перший поклав основи під чит. „Просвіти". З його ініціятиви і його заходами повстали й гарно розвивалися: Народня Торговля, брацтво тверезости, маріямпільський хор, знаний зі своїх виступів на концертах у Станиславові й Галичі та в околиці, драматичний гурток, знаний з виступів по дооколичних селах, філія „Сільського Господаря", якої сам був довголітнім головою, Союз Українок, кружок „Відродження", що орґанізував і пропаґував здержливість від алькогольних напоїв. Він уладжував курси для неграмотних і збірні лекції історії України для шкільних дітей, яких польська школа цього не вчить. Ювилят є членом усіх наших центральних культурно-освітніх установ і передплачує всю нашу національну пресу. Всі національні потреби піддержує завсіди поважними грошевими жертвами, загріваючи рівночасно своїх громадян до того самого. Слід іще зазначити, що його заходами, часами навіть за його значною матеріяльною піддержкою, вийшли з Маріямполя цілі кадри свідомої інтеліґенції, які на своїх теперішніх становищах є відомі з активної праці серед громадянства. В останніх роках збудував о. В. Мотюк ще дві тривалі памятки, що століттями будуть нагадувати грядучим поколінням про нього; це гарна церква й величава поверхова чит. „Просвіти", якої не постидалосьб і повітове місто. Коли поляки при помочі свого пароха викинули українців з церкви, думаючи, що легко в той спосіб прийде до латинізації і польонізації, українці під проводом свого пароха відповіли гідно, будуючи в найкращому місці, бо в самім ринку, дві величаві будівлі-посестри: церкву й читальню. При кінці треба додати, що ювилят тішиться великою пошаною не тільки серед своїх, але й серед поляків і жидів. Цінять і шанують у нього сталевий характер, муравлину працю, гуманність, вразливість на людське горе, моральний гарт та справжні християнські чесноти, яких у житті так мало. Маріямпільські громадяни, що пішли і йдуть у житті слідами о. В. Мотюка, добре зробили, що поважним і змістовним концертом виявили зрозуміння для його праці й діл і зложили належну дань трудячому й заслуженому громадянинові.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. травня ц. р.: за масло експортове солене пріма кільограм —·— зол., за масло несолене бльокове —·— зол. за кільограм; за літру молока 0·34 зол.; за літру сметани 1·70 зол.; за копу яєць 5·90 зол.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Василь Яртимець, абсольвент прав, старшина VI. бриґ. У. Г. А., помер дня 11. травня ц. р. в домі своїх родичів у Немирові. Покійний перебув усі страхіття світової і визвольної війни від італійського фронту почавши до чотирокутника смерти і Домбя включно. В Домбю набавився тяжкої недуги, яка й скосила передчасно молоде життя, що його Покійний так радо жертвував за кращу долю рідного народу. Равщина стратила в Покійнім незамінимого орґанізатора, а родичі і товариші найкращого сина і друга. Похорони відбудуться в Немирові у второк 13. травня передполуднем. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 13. травня, год. 3·30 попол. „Ритмічні танці" музичного інституту Райсінвої.

Вівторок, 13. травня, год. 7·30 веч. „Дім жінок".

Малий Міський Театр:

Вівторок, 13. травня, год. 7·30 веч. „Пан Топаз".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Заклята ріка" (Річ. Бартельмс, Беті Компсон).
КАСІНО: Любовниця Розвольського.
КОЛЬОСЕЙ: Пат і Паташон як банковці.
КОПЕРНИК: Володар Сагари (з Гайдаровим).
ЛЕВ: Комедія „Чеснотливі дівчата".
ОАЗА: Боротьба за золотий ріг.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Співець Бродвею" (Дж. Гільберт).
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Ночі в пустині".
ПАН: Дівча з каруселі. Любов у природі.
ПАСАЖ: Сокіл прерії.
ПРОМІНЬ: Шехерезада.
СТИЛЕВЕ: Ягоди вулиці (Джанет Гейнор).
ФАТАМОРГАНА: Жінка на місяці.
ХИМЕРА: Таточку, я хочу графа!
УТІХА: „Волга, Волга".

Програма радіо.

Вівторок 13. V. 1930

ЛЬВІВ. 11·58 Сигнал часу, гайнал, 12·05 Концерт грамоф. плит, 17·45 Концерт із Варшави, 18·45 Всячина, комунікати, концерт грамоф. плит, 19·20 Фейлетон, 19·50 Опера з Познаня, комунікати.

Середа 14. V. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Грамофонові плити. **Краків** (312,8) 16·00 Травневі пісні. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·45 Спів Мері Саріви. **Лайпціґ** (259) 16·30 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 18·15 Танкова музика. **Стокгольм** (436) 19·00 Пісні і рецитації. **Рим** (441) 21·02 Симфонічний концерт. **Прага** (487) 20·00 Чеський квартет. **Брюссель** (509) 19·30 Радіотріо. **В день** (516,3) 16·00 Капеля Вольштайн. **Мюнхен** (533) 16·25 Радіотріо. **Будапешт** (550) 18·00 Солісти. **Ленінград** (1000) 15·30 Російська музика **Харків** (1304) 11·00 Робітничий полудень, 17·00 Діти перед мікрофоном, 17·30 Курси українознавства, 20·00 Концерт для села.

Четвер 15. V. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Ґрамофонові плити. **Краків** (312,8) 12·40 Шкільний поранок. **Гельсінгфорс** (221,4) 20·05 Радіорхестра. **Лайпціґ** (259) 16·30 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 16·45 Популярна музика. **Стокгольм** (436) 20·15 Пісні Штравса і Ґріґа. **Рим** (441) 21·02 Італійська музика. **Лянгенберг** (473) 13·05 Легка музика. **Прага** (487) 19·20 Фінляндські пісні. **Брюссель** (509) 21·15 Радіоорхестра і спів. **Відень** (516,3) 20·00 Твори Штравса і солісти. **Будапешт** (550) 17·40 Опереткова музика. **Ленінград** (1000) 19·00 Радіоорхестра. **Харків** (1304) 17·00 Українознавство, 20·00 Концерт для села.

Подяка.

Почуваюся до милого обовязку зложити прилюдно щиро-сердечну подяку ВПанам: доц. унів. Д-рові Тадеєві Вічинському у Львові, вул. Романовича 3. і хірургові Д-рові Данилові Сассоверові у Львові, вул. Коллонтая ч. 7. за совісне і уміле переведення дуже тяжкої і скомплікованої операції, як також за незвичайно дбайливу опіку по операції і в часі моєї реконвалесценції, наслідком чого уратували мені життя і привели в коротнім часі до здоровля. — Генрика Болюхова, Кутківці п. Тернопіль. 2055

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.